'חוֹפֵף'. כְּמוֹ נָזִיר חוֹפֵף וּמְכַסְּפֵם (שבת דף נ:), דְּפְרוּטֵי"ר דְּגַרְגְּטוֹ"ר בְּלַעַז"ז[ד], כְּלָדָם הַמְתֻשָּׁב וְדוֹחֵג: וּמְבַדִּיל. בְּשְׁתֵּי סִימָנִין, וְלֹא כְּחַטָּאת שֶׁהִיא בִּסְימָן אֶחָד, וּלְקַמָּן עָלֶיהָ בְּפֶרֶק קָדְשֵׁי קָדָשִׁים (דף סה.): וּמְמַצֶּה מִדָּמָהּ. (ה'וּמַקִּיף', מְחַבֵּר, כְּמוֹ 'אֵין מַקִּיפִין שְׁתֵּי חֲבִיּוֹת' (בילה דף לב:)) דּוֹחֵק בֵּית מְלִיקָתוֹ לַקִּיר וְהוּא מִתְמַצֶּה עַל יְדֵי דְּחָקוֹ בַּקִּיר, וּלְקַמָּן[ה] חָמְרִינָן שֶׁעַל קֶרֶן מִזְרָחִית דְּרוֹמִית הִיא נַעֲשֵׂית; וְאִי אֵין לָהּ יְסוֹד, נִמְצָא כְּשֵׁרוּת מוֹלְקָה, בְּחַיֵּר הִיא נִמְלֶקֶת, וְהַדָּם טוֹפֵל לְאֶרֶץ לְאִיבּוּד. וְא"ת טוֹפֵל עַל הַסּוֹבֵב, שֶׁהֲרֵי לְמַעְלָה הִיא נַעֲשֵׂית, הָא קָתָנֵי הָתָם[ו] 'עַשָּׂאָהּ לְמַטָּה מִרְגְּלָיו חַסֵּרוּ אַמָּה חַסַּת, כְּשֵׁרָה', דְּלֹא קָאֵי אַמְעֲלָה מִן הַמּוּט: בַּאֲוִירָא בְּעַלְמָא קָעָבֵיד. בְּתִמְיָה: אֵימַר בָּךְ וְכוּ'. וְאִיתָא לְמֵימַר, לְמַעְלָה מִשֶּׁלָּהּ דְּלָהּ קַרְקַע הוּא, עֲשׂוּי כְּמִין בְּלִיטָה קְטַנָּה כְּנֶגֶד אוֹתָהּ הַקֶּרֶן לְקַבֵּל בָּהּ דַּם עוֹלַת הָעוֹף שֶׁלֹּא יִפּוֹל לְאֶרֶץ, וְקִיר מִזְבֵּחַ מִיקָּרֵי, אֲבָל יְסוֹד לָא מִיקָּרֵי לְהַכְשִׁיר הַקֶּרֶן לְמַפֵּן דָּמִים הַגְּרִיכִין לִיפָּגֵם כְּנֶגֶד הַיְסוֹד, שֶׁאֵין יְסוֹד חֶלְּאָה סַמְיוּסֵף כְּאֶרֶץ: רַב אָמַר בְּבִנְיָן. בְּקֶרֶן דְּרוֹמִית מַעֲרָבִית בָּנוּ הַיְסוֹד אַמָּה בְּאוֹרֶךְ הַדָּרוֹס, וְקִדְּלוּ לָהֶם כָּל הַדָּרוֹס וְכָל הַמִּזְרָח, עַד אַמָּה סָמוּךְ לְקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית, דִּקְתָנֵי 'אוֹכֵל מִמִּזְרָח אַמָּה וּבַדָּרוֹס אַמָּה': אֵין אוֹמֵר בְּדָמִים. יְסוֹד הָיָה עַל פְּנֵי כָּל הַמִּזְבֵּחַ, אֲבָל לֹא נוֹתְנִין דָּמִים בְּחֶלְקוֹ שֶׁל יְהוּדָה: יִתְבָּנֵי מִדַּרְבְּחָא. בְּנִיָּינָא גּוּפֵיהּ מִשְּׁמָע: אוֹכֵל. תּוֹסֵס: בַּמִּזְרָח אַמָּה אַחַת. וּבְמִקְלוֹט[ז] דְּרוֹמִית מִזְרָחִית מְשׁוּךְ לְצַד מִזְרָח אַמָּה וְלֹא יוֹתֵר, כְּמוֹ שֶׁבֵּיאַרְתִּי לְמַעְלָה; קַשְׁיָא לְלֵוִי, דְּהָא בְּנִיָּינָא מִשְּׁמָע: עַל שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם. קַשְׁיָא לְרַב, דְּמִשְּׁמָע רִיבּוּעַ הָיָה: מִן הַצַּד. לְאוֹ בְּאַרְבַּעַת רְבָעִין קַקְשִׁיב, אֶלָּא מִצַּד פְּסוֹן הָיָה ל"ג ר', אֲבָל מִזְרָח וְדָרוֹס לֹא הָיָה אֶלָּא ל"א עַל ל"א, דְּקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית חָסְרָה לָהּ אַמָּה בְּדָרוֹס וְאַמָּה בְּמִזְרָח: נִמְצָא פּוֹרֵחַ עַל אַמָּה יְסוֹד וְעַל אַמָּה סוֹבֵב. וּלְקַמָּן[ח] הוּא בְּפֶרֶק קָדְשֵׁי קָדָשִׁים (דף סג:), דְּרָמְרִינָן מְתַנְּיָתִין הַמַּדָּד, דְּתָנֵן חֲדָא כֶּבֶשׂ הָיָה לְדָרוֹמוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ אוֹרֶךְ ל"ב, וְהַמִּזְבֵּחַ ל"ב אוֹרֶךְ, הֲרֵי אוֹרֶךְ הַמִّזְבֵּחַ וְהַכֶּבֶשׂ ס"ד, וְכִי מָנֵי לְהוּ הַמַּדָּדֵי תְּנֵן הַכֶּבֶשׂ וְהַמִּזְבֵּחַ ס"ב, וְהָא שִׁיתִּין וְאַרְבַּע הָוֵי פְּסִיסִין בְּקַרְקַע הָעַזָּרָה, וְהָתָם לְגַבֵּי תְּפִיסַת הַקַּרְקַע קָא מָנֵי לְהוּ; וּמִשֵּׁנֵינוּ, נִמְצָא שֶׁלֹּשֶׁת הַכֶּבֶשׂ פּוֹרֵחַ וְשׁוֹלֶה עַל שְׁתֵּי אַמּוֹת שֶׁל כְּרִיסַת הַיְסוֹד וְסוֹבֵב, וְנִמְצָא שְׁתֵּי אַמּוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת [ט] בְּלֵעוֹת בְּל"ב שֶׁל מִזְבֵּחַ. מִדְּקָתָנֵי 'פּוֹרֵחַ עַל אַמָּה שֶׁל יְסוֹד' מִכְּלָל דְּתִיקְיָא כְּרִיסַת הַיְסוֹד לַדָּרוֹס, קַשְׁיָא לְרַב דְּתָמַר דְּ'אוֹכֵל בַּמִּזְרָח אַמָּה אַחַת וּבַדָּרוֹס אַמָּה אַחַת וּבַמִּזְבֵּחַ אַמָּה אַחַת' הָוֵי אוֹמֵר בְּדָמִים. הוּא הָוֵי אוֹמֵר בְּדָמִים, אֲבָל לֹא הָוֵי אוֹמֵר בְּמִזְבֵּחַ אַמָּה אַחַת, וְהָא אַמָּה אַחַת הָוֵי אוֹמֵר בְּדָמִים: אֵימַר בָּךְ בְּמִזְבֵּחַ אַמָּה אַחַת וּבַדָּרוֹס אַמָּה אַחַת, וְהָא אַמָּה אַחַת הָוֵי אוֹמֵר בְּדָמִים: הָא שְׁמַע. [י]הַמִּזְבֵּחַ הָיָה שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם עַל שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם. הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן מִן הַצַּד. הָא שְׁמַע, [יא]נִמְצָא פּוֹרֵחַ (פ) אַמָּה עַל יְסוֹד וְאַמָּה עַל סוֹבֵב. אֵימָא כְּנֶגֶד אַמָּה יְסוֹד וְעַל אַמָּה סוֹבֵב. הָא שְׁמַע, דְּתָנֵי לֵוִי, כֵּיצַד בּוֹנִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ, [יב]מְבִיאִין מַלְבֵּן שֶׁהוּא שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם עַל שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם וְגָבְהוֹ אַמָּה, וּמֵבִיא חֲלוּקֵי אֲבָנִים מְפוּלְּמוֹת בֵּין גְּדוֹלוֹת בֵּין קְטַנּוֹת, וּמֵבִיא סִיד וְקוּנְיָא וְזֶפֶת וּמְמַחֶה וְשׁוֹפֵךְ, וְזֶה הוּא מְקוֹם יְסוֹד; וְחוֹזֵר וּמֵבִיא מַלְבֵּן שֶׁהוּא שְׁלֹשִׁים אַמָּה וְגָבְהוֹ חָמֵשׁ אַמּוֹת, וּמֵבִיא חֲלוּקֵי אֲבָנִים כּוּ' [יג]; וְחוֹזֵר וּמֵבִיא (נ) מַלְבֵּן שֶׁהוּא עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנֶה עַל עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנֶה אַמּוֹת וְגָבְהוֹ שֶׁלֹּשׁ אַמּוֹת, וּמֵבִיא חֲלוּקֵי כּוּ', וְהוּא מְקוֹם הַמַּעֲרָכָה; וְחוֹזֵר וּמֵבִיא מַלְבֵּן שֶׁהוּא אַמָּה עַל אַמָּה, וּמֵבִיא חֲלוּקֵי אֲבָנִים מְפוּלְּמוֹת בֵּין גְּדוֹלוֹת בֵּין קְטַנּוֹת, וּמֵבִיא[יא] זֶפֶת וְקוּנְיָא וּמְמַחֶה וְשׁוֹפֵךְ, וְזֶהוּ קֶרֶן, וְכֵן לְכָל קֶרֶן וָקֶרֶן; וְכִי תֵּימָא דְּגָיֵיץ

[א] 'חוֹפֵף עָלָיו כָּל הַיּוֹם', [ב]לְפִיכָךְ זָכָה בִּנְיָמִין הַצַּדִּיק וְנַעֲשָׂה אוּשְׁפִּיזְכֵּן לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר [ג] 'וּבֵין כְּתֵפָיו שָׁכַן'. מִיתִיבִי, [ד]עוֹלַת הָעוֹף [א]כֵּיצַד הָיְתָה נַעֲשֵׂית, הָיָה מוֹלֵק אֶת רֹאשָׁהּ מִמּוּל עָרְפָּהּ וּמִבְּדִיל, וּמְמַצֶּה דָּמָהּ עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ[ב]; וְאִי אָמְרַת לֹא הָיָה לָהּ יְסוֹד, בַּאֲוִירָא בְּעַלְמָא הוּא דְּקָא עָבֵיד. אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק, אֵימַר כָּךְ הִתְנוּ, אֲוִירָא דְּבִנְיָמִין, קַרְקַע דִּיהוּדָה. מַאי לָא הֲוָה לָהּ יְסוֹד, רַב אָמַר בְּבִנְיָן, לֵוִי אָמַר בְּדָמִים. רַב מְתַרְגֵּם[ג] 'בְּאַחְסָנָתֵיהּ יִתְבְּנֵי מַדְבְּחָא', לֵוִי מְתַרְגֵּם 'בְּאַחְסָנָתֵיהּ יִתְבְּנֵי מִקְדְּשָׁא', מָקוֹם מִקּוּדָּשׁ לְדָמִים. תָּא שְׁמַע, [ד]הַיְסוֹד הָיָה מְהַלֵּךְ עַל פְּנֵי כָּל הַצָּפוֹן וְעַל פְּנֵי כָּל הַמַּעֲרָב, אוֹכֵל בַּדָּרוֹם אַמָּה אַחַת וּבַמִּזְרָח אַמָּה אַחַת. מַאי אוֹכֵל נַמִּי, בְּדָמִים. תָּא שְׁמַע, [ה]הַמִּזְבֵּחַ הָיָה שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם עַל שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם. הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן מִן הַצַּד. תָּא שְׁמַע, [ו]נִמְצָא פּוֹרֵחַ (פ) אַמָּה עַל יְסוֹד וְאַמָּה עַל סוֹבֵב. אֵימָא כְּנֶגֶד אַמָּה יְסוֹד וְעַל אַמָּה סוֹבֵב. תָּא שְׁמַע, דְּתָנֵי לֵוִי, כֵּיצַד בּוֹנִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ, [ז]מְבִיאִין מַלְבֵּן שֶׁהוּא שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם עַל שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם וְגָבְהוֹ אַמָּה, וּמֵבִיא חֲלוּקֵי אֲבָנִים מְפוּלְּמוֹת בֵּין גְּדוֹלוֹת בֵּין קְטַנּוֹת, וּמֵבִיא סִיד וְקוּנְיָא וְזֶפֶת וּמְמַחֶה וְשׁוֹפֵךְ, וְזֶהוּ קֶרֶן, וְכֵן לְכָל קֶרֶן וָקֶרֶן; וְכִי תֵּימָא דְּגָיֵיץ

וְאִי אָמְרַת לֹא הָיָה לוֹ יְסוֹד, בַּאֲוִירָא בְּעַלְמָא קָעָבֵיד. בְּתִמְיָה, דְּלִקְמָן (דף סד:) אָמְרִינָן שֶׁעַל קֶרֶן מִזְרָחִית דְּרוֹמִית הִיא נַעֲשֵׂית, וְאִי אֵין לָהּ יְסוֹד, נִמְצָא כְּשֵׁרוּת מוֹלְקָה, בְּחַיֵּר הִיא נִמְלֶקֶת, וְהַדָּם טוֹפֵל לְאֶרֶץ לְאִיבּוּד. וְאִם תֹּאמַר טוֹפֵל הוּא עַל הַסּוֹבֵב, שֶׁהֲרֵי לְמַעְלָה הִיא נַעֲשֵׂית, הָא קָתָנֵי הָתָם 'עֲשָׂאָהּ לְמַטָּה מִרְגְּלָיו חַסֵּרוּ אַמָּה חַסַּת, כְּשֵׁרָה', דְּלֹא קָאֵי אַמְעֲלָה מִן הַמּוּט. כָּךְ פֵּירֵשׁ בַּקּוּנְטְרֵס. **וְנִרְאֶה** שֶׁלֹּא הָיָה כְּתוּב בְּדַבָּר בְּרֵיְיתָא 'שְׁנֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ לַיְסוֹד', מִדְּלֹא מָסַר שֶׁהַדָּם הוֹלֵךְ לְאִיבּוּד. וְקָשֶׁה, דְּאִם כֵּן הָוֵה לֵיהּ לְאַקְשׁוּיֵי מִמַּתְנִיתִין דְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים (שם סד:), דְּתָנֵן 'אֵפֶר לוֹ לְקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית, הָיָה מוֹלֵק רֹאשׁוֹ מִמּוּל עָרְפָּהּ וּמִבְּדִיל וּמְמַצֶּה דָּמָהּ עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ' כּוּ', וּבְרוּב סְפָרִים גּוֹרְסִין כָּאן 'שְׁנֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ לַיְסוֹד'. **וּמִקָּמֵי דְּלָא** יָדְעִינָן דְּהָתָם הָיָה שׁוֹפֵךְ לַיְסוֹד, בְּגִרְסָא דִּידָן לֵית לַן לְמֵימַר דְּהָתָם הוֹלֵךְ לְאִיבּוּד. וְעוֹד, דְּשֶׁמְּתַרְגֵּם 'קַדְּ הִתְנוּ, אֲוִירָא', וּפִירֵשׁ בַּקּוּנְטְרֵס שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה כְּמִין בְּלִיטָה מִמִּין הַבֶּצֶל לְקַבֵּל דָּמִים, הָיָה לוֹ לְתַלְמוּד לְפָרֵשׁ זֶה. **וְנִרְאֶה לְרַבֵּינוּ פְּסָ**, דְּקָרֵי מִמְּלִיקָה עַצְמָהּ, דְּבָעֵי בִּרְאִשּׁוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ דּוּמְיָא דְּהִכְטָרָה כְּדִלְקַמָּן, וְאִי עָבֵיד לֵיהּ בַּחֲוִיר דִּיהוּדָה אִם כֵּן אֵינָהּ עוֹלָה לְקֶדֶשׁ[ד] מִזְבֵּחַ. וּמִשֵּׁנֵי דַּחֲוִירָא דִּבְנְיָמִין, וְקַדֵּישׁ שֶׁהַחֲוִיר בִּקְדוּשַׁת מִזְבֵּחַ; וְאַף עַל גַּב דְּהִכְטָרָה בְּחֲוִיר אִי אֶפְשָׁר, לָא חֵיישׁ אֶלָּא בְּהָא דְּלֵיהֲוֵי קְדוּשַׁת מִזְבֵּחַ. **וּמִיהוּ**, לְמַאן דְּאָמַר (לְקַמָּן דף סה.) אֵין עוֹשִׂין מַעֲרָכָה עַל גַּבֵּי סוֹבֵב וְרָאֶה דְּמִלִּיקָה נַמִּי לָא מְהַנְיָא הָתָם, אַף עַל גַּב דְּקְדוּשַׁת בִּקְדוּשַׁת מִזְבֵּחַ, וְהָכָא אֵירֵי לְמַאן דְּאָמַר עוֹשִׂין מַעֲרָכָה עַל גַּבֵּי סוֹבֵב:

רַב אָמַר בְּבִנְיָן. אַף עַל גַּב דְּלִמְטָה לָא הָוֵי רְבוּעַ, לְמַעְלָה בְּמִקּוֹם הַמַּעֲרָכָה הָוֵי רְבוּעַ. **וְקָשֶׁה קְצָת** לְשִׁטָּתָן דְּמַתְנִיתִין לְרַב, דְּתָנֵן[ה] בְּמַסֶּכֶת יוֹמָא (דף יב.) דְּרִבּוּעָה יוֹצְאָה מֵחֶלְקוֹ שֶׁל יְהוּדָה וּכְנֶגֶסֶת לְחֶלְקוֹ שֶׁל בִּנְיָמִין וּבָה מִזְבֵּחַ בָּנוּי, מִשֶּׁמַע שֶׁהָיָה בָּהּ מִבְּנְיָן: **מְפוּלְּמוֹת.** [ו] כְּגוֹן דָּגִים מְפוּלְּמִין, פֶּרֶק אֵין לָדִין (בילה דף כד:): דְּגָיֵיץ

הָעֲלִיּוֹנִים לְעוֹלָם הֵם לְמַעְלָה מִן הַבְּלִיטָה. **וּמִיהוּ קָשֶׁה**, דְּאִם כֵּן הֵיכִי מִמְעֲטָא הָכָא עוֹלָה דְּלָא הָוְיָא חֲרֵבָא[ו] קְרָנוֹת בְּחַטָּאת מִשּׁוּם דְּטְעוּנָה יְסוֹד, [ז] לְעִנְיָן דָּמִים הָעֲלִיּוֹנִים. **וְנִרְאֶה לְרַבֵּינוּ פְּסָ**, דְּלָא גָּרְסִינָן 'שְׁנֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ לַיְסוֹד', דְּ'שׁוֹפֵךְ' מִשֶּׁמַע מִן הַכְּלִי, מִדְּלָא פְּנֵי מִתְמַצֶּה לַיְסוֹד' דִּקְתָנֵי[ב] גַּבֵּי חַטַּאת הָעוֹף [ח]. וְעוֹד, דִּמְתַמְּתִינִתִּי דְּלִקְמָן פֶּרֶק קָדְשֵׁי קָדָשִׁים (דף סד:) קָתָנֵי בְּחַטַּאת הָעוֹף 'שְׁנֵי הַדָּם, וּבְעוֹלַת הָעוֹף לָא פְּנֵי, מִשֶּׁמַע דְּלֵית לֵיהּ שְׁיָרִים; וְהָא דְּמְרַבֵּינָן לְעֵיל[ט] שְׁיָרִים בְּכָל הַקָּרְבָּנוֹת הַיְינוּ [ח] לְגַבֵּי מֵעוֹלַת הָעוֹף; וְכֵיוָן דְּנַעֲשֵׂית מִצְּוָתוֹ מַה לָּנוּ בְּמַה שֶּׁהַדָּם טוֹפֵל חַסַּת כָּךְ לָאֶרֶץ וְהוֹלֵךְ לְאִיבּוּד, דְּכָל דָּמִים נַמִּי לְאַחַר שֶׁנִּשְׁפְּכוּ לְיַסּוֹד הוֹלְכִין לְאִיבּוּד חַסְרֵי כֵן. וְעוֹד, כְּשֶׁמְּתַרֵּץ 'קַדְּ הִתְנוּ אֲוִירָא', וּפִירֵשׁ בַּקּוּנְטְרֵס שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה כְּמִין בְּלִיטָה מִמִּין הַבֶּצֶל לְקַבֵּל דָּמִים, הָיָה לוֹ לְתַלְמוּד לְפָרֵשׁ זֶה. **וְנִרְאֶה לְרַבֵּינוּ פְּסָ**, דְּפָרִיךְ מִמְּלִיקָה עַצְמָהּ, דְּבָעֵי בִּרְאִשּׁוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ דְּהִכְטָרָה כְּדִלְקַמָּן, וְאִי עָבֵיד לֵיהּ בַּחֲוִיר דִּיהוּדָה אִם כֵּן אֵינָהּ עוֹלָה לְקֶדֶשׁ[ד] מִזְבֵּחַ. וּמִשֵּׁנֵי דַּחֲוִיר דִּבְנְיָמִין, וְקַדֵּישׁ שֶׁהַחֲוִיר בִּקְדוּשַׁת מִזְבֵּחַ; וְאַף עַל גַּב דְּהִכְטָרָה בְּחֲוִיר אִי אֶפְשָׁר, לָא חֵיישׁ אֶלָּא בְּהָא דְּלֵיהֲוֵי קְדוּשַׁת מִזְבֵּחַ. **וּמִיהוּ**, לְמַאן דְּאָמַר (לְקַמָּן דף סה.) אֵין עוֹשִׂין מַעֲרָכָה עַל גַּבֵּי סוֹבֵב וְרָאֶה דְּמִלִּיקָה נַמִּי לָא מְהַנְיָא הָתָם, אַף עַל גַּב דְּקְדוּשַׁת בִּקְדוּשַׁת מִזְבֵּחַ, וְהָכָא אֵירֵי לְמַאן דְּאָמַר עוֹשִׂין מַעֲרָכָה עַל גַּבֵּי סוֹבֵב:

רַב אָמַר בְּבִנְיָן. אַף עַל גַּב דְּלִמְטָה לָא הָוֵי רְבוּעַ, לְמַעְלָה בְּמִקּוֹם הַמַּעֲרָכָה הָוֵי רְבוּעַ. **וְקָשֶׁה קְצָת** לְשִׁטָּתָן דְּמַתְנִיתִין לְרַב, דְּתָנֵן[ה] בְּמַסֶּכֶת יוֹמָא (דף יב.) דְּרִבּוּעָה יוֹצְאָה מֵחֶלְקוֹ שֶׁל יְהוּדָה וּכְנֶגֶסֶת לְחֶלְקוֹ שֶׁל בִּנְיָמִין וּבָה מִזְבֵּחַ בָּנוּי, מִשֶּׁמַע שֶׁהָיָה בָּהּ מִבְּנְיָן: **מְפוּלְּמוֹת.** [ו] כְּגוֹן דָּגִים מְפוּלְּמִין, פֶּרֶק אֵין לָדִין (בילה דף כד:): דְּגָיֵיץ

מלבן שהוא כ"ח וכו'. חזרו והכישו מלבן שהוא עשרים ושמונה על עשרים שמונה והושיבו על זה משקן אמה מכל לד וגבהו ג' אמות ומילאוהו סיד וקוניא וחפת נמצא גבוה תשע אמות והוא גג המזבח וכניסה זו של סוף שם הוא הסובב שבה מקום היתך לכהנים סביב למזבח כמבאר להקטיר ולמתן דמים [סוכה שם].

מסורת הש"ס עם הוספות

[ה] [סוטה ט.], [ו] לקמן סד:, [ז] בבראשית מט כז, [ח] מגדות פ"ג מ"ח, [ט] סז [נמנחות נז:], [י] לקמן סב:, [יא] עי' תוס' סוכה מט. סוד"ה שכל, [יב] סד:, [יג] מדות פ"ג מ"א, [יד] לקמן סד:, [טו] דף לז. דרף נא. לפירש"י שם.

הגהות הב"ח

[פ] גמ' נמצא פורח על אמה יסוד ועל אמה סובב: [ב] שם ומביא מלבן. נ"ב ועיין כמוכר דף מה ע"ב: [ג] רש"י ד"ה וחוזר ומביא כו' ומושיבו וכו' יסוד הס"ד ותיבות בוגנו אמה זה סובב ממקם:

תורה אור השלם

א) לְבִנְיָמִן אָמַר יְדִיד יְיָ יִשְׁכֹּן לָבֶטַח עָלָיו חֹפֵף עָלָיו כָּל הַיּוֹם וּבֵין כְּתֵפָיו שָׁכָן: [דברים לג, יב]

הגהות וציונים

[פ] המזבח נטל את הראש והקיף בית מליקתו [מזבח ואי (ש"מ): [ב] תיבת "מקום" נמחק (ש"מ): [ג] נ"א שהוא שלשים אמות וב' טפחים על שלשים אמות וב' טפחים וגובהו חמש כו' וזהו סובב, וחוזר ומביא מלבן של ב"ח אמות וד' טפחים על כ"ח אמות וד' טפחים וגובהו ג' כו' (גליון). וכ"ה גיר' הש"מ: [ד] כו' וזהו סובב וחוזר (צ"ק, וכ"ה בכת"י): [ה] בכת"י קטנות וסיד הופת וקוניא: [ו] פירוש לקרוד לשפשף: [ז] שיך במתני' לקמן דף סד: (גליון). אולם הש"מ מגיה וממצה מדמה כו'. מקיף, מחבר וכו'. וראה אות א: [ח] בש"מ נוסף כאן דיבור יתבני מקדשא מקום המקודש לדמים. פירוש דודאי יסוד היה בכל המזבח אך הדמים אין ניתנין רק בחלקו של בנימין: [ט] במקצוע (שמכ"י): [י] ל"ב ומצד מערב ל"ב אבל (ש"מ): [יא] לקמן הוא (ש"מ): [יב] העליונות של כבש נבלעות (ש"מ): [יג] והא כבש בדרום (כת"י). ועי' בש"מ חידושים גירסת ס"א: [יד] לתוך הפגימה שכנגד הבליטה שהיסוד התחיל לאכול בה (ש"מ): [טו] בסיס בנוי על הקרקע להבעיר עליו אש: [טז] וממלאו (ש"מ): [יז] למשוח בעופות: [יח] להשרות: [יט] האבנים (ש"מ): [כ] כניסת אמה והיסוד בולט אמה זו סביב (שמכ"י): [כא] הדם ליסוד מדלא, ותיבות "קרי לה" נמחק (שמכ"י): [כב] אארבע (ש"מ): [כג] נ"א יסוד הא חשיב יסוד לענין (גליון), וכ"ה בש"מ. ועי' ח"נ וטה"ק: [כד] הענוף וצולת הענוף אין דמו בכלי, ועוד דלא היה בו שירים כיון דבעי מיצוי (ש"מ), ועי' קר"א: [כה] סס נ"א היינו דוקא בבהמה דכתיב בקרא (ש"מ): [כו] אם כן חול הוא לענין קדושת מזבח (ש"מ): [כז] צ"ל לישנא דמתניתא לרב דתניא (גליון): [כח] מפולמות. לחות, כמו דגים (ש"מ):

מסכת טהרות

פרק ח' המשך משנה ג'

הַשּׁוֹטֵחַ כֵּלִים, בִּרְשׁוּת הָרַבִּים. טָהוֹרִין. וּבִרְשׁוּת הַיָּחִיד, טְמֵאִין. וְאִם הָיָה מְשַׁמְּרָן, טְהוֹרִים. נָפְלוּ וְהָלַךְ לְהַבִּיאָן, טְמֵאִים. נָפַל דְּלָיוֹ לְתוֹךְ בּוֹרוֹ שֶׁל עַם הָאָרֶץ וְהָלַךְ לְהָבִיא בַּמָּה יַעֲלֶנּוּ, טָמֵא, מִפְּנֵי שֶׁהֲנָּאַת בְּרִשׁוּת עַם הָאָרֶץ שָׁעָה אֶחָת:

עין משפט נר מצוה

[לז] **א** מיי' פ"ו מהלכות מעה"ק הלכה כ:
[לח] **ב** מיי' פ"ב מהלכות בית הבחירה הלכה י:
[לט] **ג** מיי' שם שם הלכה ה:
מ ד מיי' שם הלכה טז:

שיטה מקובצת

רש"י ד"ה **נמצא פורח. מדקתני פורח על אמה מכלל דאיכא כניסת היסוד וכו'.** ס"א, מכלל דאיכא כניסת יסוד בדרום שהרי הכבש בדרום היה וקשיא לרב דאמר בבנין כלומר שברוח דרומי וברוח מזרחי לא היה שם יסוד בנוי והכא משמע שהיה שם יסוד בנוי:

ליקוטי רש"י

חופף עליו. אלס המלטער מופף ומתחכך בגגדיו לשון שפשוף כמו מזיל מופף ומספסף (מיז דף מב.) (מגילה כו.). מופף כמו מופף עליו כל היום (דברים לג) לשון מגרד ומלע"ז [פרי"ר נדיר מב.]. כאלס המתחכך מתמתם שמיט מעיג תמוחו לשון מיז (לא יתוף ראשו) [מופף ומספסף] (מיז דף מב.). אושפיזכן. שהיה אלהיו נתון במלכו [יומא יב.]. שכיח קדשי הקדשים בתוי במלכו [סוטה לז.]. ובין כתפיו שכן. בגוהב אלהו היה בית המקדש בתוי אלא שנתון עצרים ושלש אמה מעין עיטם ושם היה דעתו של דוד לבנותו כלהיאת בשמיטת קדשים (זבחים דף נד:) המרי נתתי ביה פורחת משום דכתיב ובין כתפיו שכן אין לך נאה בשוב יותר מכתפיו [דברים לג, יב]. **ממולו צורפה.** נוהב הלאם מול צרפה למעה לפר האבנים מול הרוחה את העוף. **ומבדיל.** בשני שיעמין כדליף בהכל שוחטין (חולין כח:) [לקמן סד:]. **נמצא.** שלאם הכבש. **פורח.** ושולה על כניסת היסוד והסובב ומגיע לרלאם המזבח [לקמן סב:]. **מפולמות.** לשון ליחלות [חגיגה יב.]. **מביאין מלבן שהוא שלשים ושתים אמה.** שמתאילה הכישו מלבן מרובע שלשים ושתים על שלשים ושתים והושיבוהו על הארץ כעין אייסטרי"ל ונוהבו אמה ומילאוהו סיד וקוניא וחפת נמצא שעלה אמה [סוכה מה.]. **קוניא.** כלי חרס שמתפיין עליהם שופרת שקורין פלומא"ל בלע"ז [כתובות קז:]. כלי חרס מלופה בחלב וקורין פולמא"ל [ע"ז לג:]. פולומי"ל תחלתו של חרס ומופין אותן בחופיא של אבר [שם עה:]. **וממחה ושופך.** ומתליקו למעלה והרי הוא כמין לרפה [ריתקאל מג, יד]. **וחוזר ומביא שהוא מלבן שהוא שלשים וכו'.** וחזרו והכישו מלבן שהוא שלשים על שלשים וגובהו אמה אמות והושיבוהו על זה משקן אמה מכל לד ומילאוהו סיד וקוניא וחפת כמי שנכנס אמה ועל אותה כניסה היו שופכין הדמים ומשם יורדין לרפה דרך שני נקבים שהיו בחתת הזויות וכשנתמלא מלבן זה נמצא שעלה אמה מן היסוד ומעלה הרי שש מן הארץ. **וחוזר ומביא**